

**Posudek školitele na disertační práci Mgr. Dity Hamouzové
VÝZNAM TELEREHABILITACE V OBDOBÍ KRIZOVÝCH SITUACÍ**

Dizertační práce Mgr. Dity Hamouzové má 99 stránek, 8 tabulek, 26 grafů, 2 přílohy a 56 literárních odkazů.

Volba tématu a jeho aktuálnost

Volbu tématu doktorské práce považuji za vysoce aktuální. Problematika krizových opatření ve zdravotnictví je dlouhodobě podceňována a to jak na vládní úrovni, tak i na úrovni akademické a vědecko-výzkumné. Přitom právě zdravotnictví může být onou pověstnou „Achillovou patou“ v případě ohrožení státu, respektive společnosti a to nejen v případě vojenského napadení, ale i při sociálních, politických nebo emigračních otřesech a pochopitelně při nezvládnutí ohrožení obyvatelstva radiačními, radiologickými, chemickými či biologickými agens. Nedávná pandemie nás o tom přesvědčila.

Z tohoto pohledu považuji každou práci, jejíž poznatky můžeme využít za krizových situací v péči o postiženého nebo nemocného jedince, jedno zda v diagnostice, v terapii, v následné terapii či v prevenci za potřebný kamínek k celkovému poznání a ke zvýšení bezpečnosti obyvatelstva. Nic ale nebrání využití těchto poznání i v klidných časech.

Naplnění řešeného problému

Studentka dodržela obvyklé rozdělení pro tento typ závěrečných prací.

Delší doba řešení práce malinko snížila její prioritu, podobné problematice se začali v tomto období věnovat i někteří specialisté v Rehabilitačním ústavu v Kladrubech. Ale ti s rozdílnou inspirací.

K volbě tématu předložené práce vedly dvě zahraniční zkušenosti. Především poznatky získané při pracovním pobytu školitele v nemocnici Chaim Sheba Medical Center v Tel Avivu, ve které je telerehabilitace hojně využívána již řadu let z bezpečnostních důvodů a zkušenosti jsou předávány do menších zdravotnických zařízení, které mají zejména na starosti obyvatele žijící v oblasti Golanských výšin nebo v některém z kibuců v Negevské poušti. Nezbytnost této formy terapie se rovněž ukázala v průběhu pobytu v Tbilisi, kdy Mgr. Hamouzová byla jednou z lektorek a lektorů školícího kurzu, které uspořádalo Ministerstvo zahraničních věcí České republiky pro rehabilitační lékaře a fyzioterapeuty v Gruzii. Z četných diskuzí zde vyplynula složitá péče o obyvatelstvo žijící v obtížně dostupných vesnicích Kavkazu a to zejména v zimních měsících.

V rámci svého studia zpracovala studentka čtyři instruktážní filmy (z toho dva jako řešitelka projektu v rámci interní univerzitní soutěže ČVUT „SGS“, byly přijaty bez výhrad), které jsou zaměřené na správné rehabilitační cvičení ve vybraných indikacích a jsou určeny pro využití v rámci telerehabilitace. Zároveň doktorandka založila webové stránky telerehabilitace.cz.

K posouzení účinnosti telerehabilitace v porovnání s klasickou fyzioterapeutickou léčbou si zvolila doktorandka nemocné po artroplastice kyčelního respektive kolenního kloubu. K výběru této indikace ji vedla relativní homogennost nemocných (věk, přístup k léčbě, zdravotní stav), její mnohaleté zkušenosti s rehabilitací těchto nemocných a s hodnocením efektu léčby a vyšší počet klientů umožňující odpovídající statistické hodnocení.

Vyčerpávajícím způsobem pro tento typ prací je zpracována v úvodní kapitole literární rešerše, ve které jasně dokumentuje nezbytnost telemedicíny při současné celosvětové snaze rozvoje digitalizace v medicíně. Stávající poznatky ze zahraniční i české literatury prokazují, že tento způsob léčby nachází uplatnění i v oborech, které dosud byly považovány za nebytně kontaktní, a fyzioterapie zde není výjimkou. Umožňuje i možnost kontroly nemocného a to nejen v poctivosti, ale i ve správném přístupu při rehabilitačním cvičení v domácím prostředí.

Doktorandka vyčerpávajícím způsobem zvolila diagnostické možnosti k posouzení efektu terapie, aby tak bylo možné odpovídající statistické hodnocení. Počet probandů považuji ve všech skupinách, jak jsem již uvedl výše, za dostačující, homogennost souborů je volbou vhodných indikací.

Za kvalitně zpracovanou považuji kapitolu diskuze, kde správně studentka vyhodnotila poznatky získané ve své vlastní práci v porovnání s literárními poznatky. Za zajímavý přínos považuji její oslovení fyzioterapeutek a fyzioterapeutů a rovněž léčených klientek a klientů s prosbou o jejich názor na telerehabilitaci. Musím konstatovat, že mě mile překvapil vysoký počet zastánců telerehabilitace ve skupině zdravotníků. U nemocných jsem tento výsledek očekával, protože domácí prostředí má u převážné většiny pacientů pozitivní efekt a u osob vyššího věku zejména, jsou-li obklopeny blízkými. Ve svém prostředí se cítí jistějšími.

Počet literárních zdrojů a další adnexa jsou v souladu s nároky kladenými na dizertační práce.

Význam práce pro rozvoj vědního oboru a pro praxi

Jsem přesvědčen, že práce je pro obor Ochrana obyvatelstva přínosem.

Problematika telemedicíny je v současné době hodně frekventovaná a i podporována. Je neoddiskutovatelné, že její využití není pouze v období jakýchkoliv krizových situací, ale i za běžných podmínek a s ohledem na předpokládaný ekonomický efekt je středem zájmu i zdravotních pojišťoven. Zkušenosti ze zahraničí i z „doby covidové“ v naší

republice prokázaly, že má široké uplatnění za krizových situací, kdy je omezen či zcela vyloučen kontakt nemocného se zdravotníkem, lékařem či fyzioterapeutem nevyjímaje. Výrazným způsobem distanční forma léčby za těchto situací zvýší odpovědnost nemocného za svůj zdravotní stav a aktivní přístup jeho a mnohdy i rodinných příslušníků k léčbě v domácím prostředí. Optickou kontrolou může fyzioterapeut upozornit na možné chyby a doporučit způsob jejich nápravy.

Lze předpokládat možnosti využití telerehabilitace i za válečného stavu, ať již v péči o rekonvalescující příslušníky armády nebo o civilní obyvatelstvo (zejména pracujících v obranném průmyslu).

Formální úroveň dizertační práce

Studentka akceptovala veškeré připomínky a doplňky od svého školitele. Práce je napsána srozumitelně, gramaticky správně, s odpovídající grafickou úpravou. Námitky nemám ani proti úpravě tabulek a grafů. Možná by bylo vhodné zvolit větší barevný rozdíl hodnocených sloupců v grafech, protože v černobílém tisku jsou hůře rozlišitelné.

I přes pečlivou četbu jsem v textu neobjevil žádné závažné gramatické prohřešky, snad až na někdy nevhodně použité čárky.

Celkové hodnocení

3

Práce splňuje kritéria požadovaná Fakultou biomedicínského inženýrství Českého vysokého učení technického v Praze a zákonem 111/1998 Sb. § 47 na doktorské dizertační práce a proto ji doporučuji k obhajobě.

Praha 30. září 2023

prof. MUDr. Leoš Navrátil, CSc., MBA, dr.h.c.